

Avem fiecare o poveste

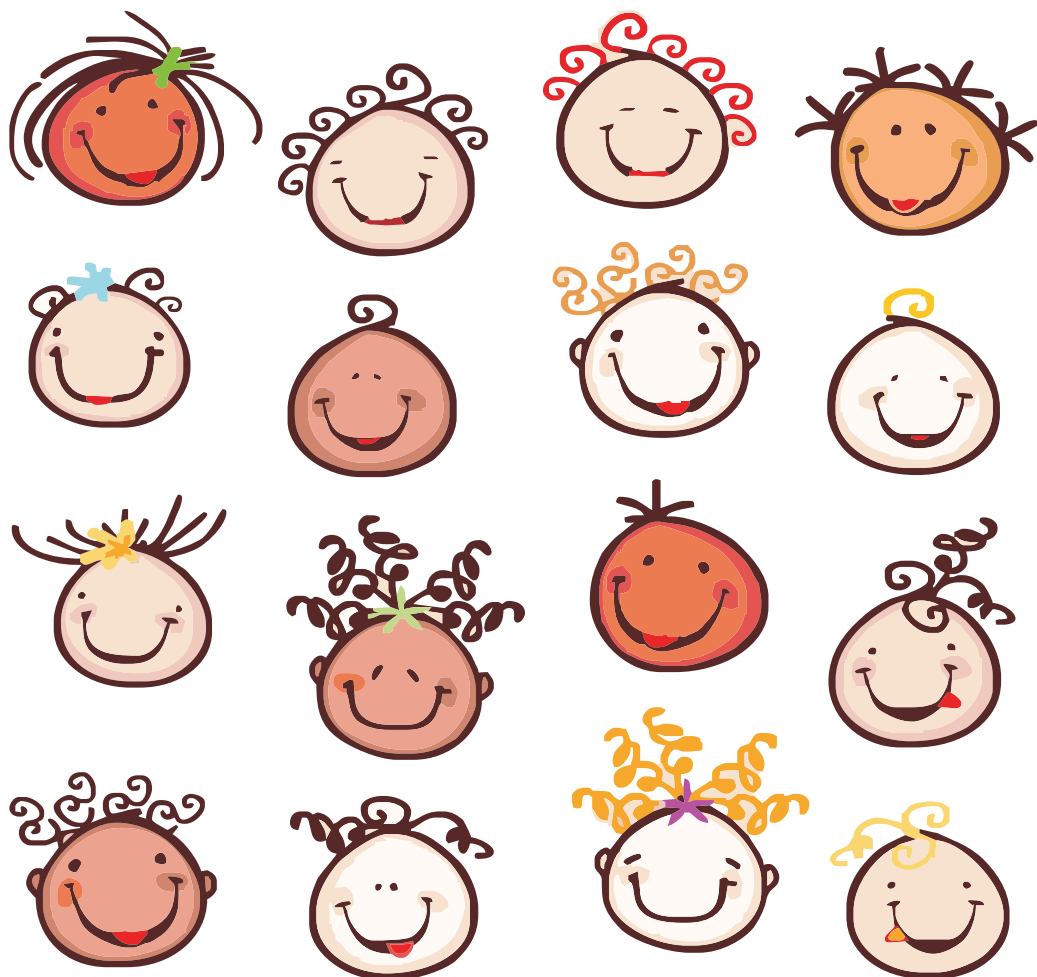
Program prodiversitate și
proincluziune în grădinițe

Unde ne aflăm, la vârsta de doi ani?

CPE – Centrul Parteneriat pentru Egalitate Aprilie 2016

Această publicație a fost realizată în cadrul proiectului **Avem fiecare o poveste – Program prodiversitate și proinclusiune în grădinițe**, implementat de CPE – Centrul Parteneriat pentru Egalitate, Asociația de Ajutor Amurtețel România și Asociația Romano ButiQ, în perioada martie 2014 – aprilie 2016.

© CPE – Centrul Parteneriat pentru Egalitate, București, aprilie 2016

Proiectul **Avem fiecare o poveste – Program prodiversitate și proinclusiune în grădinițe** este finanțat prin granturile SEE 2009–2014, în cadrul Fondului ONG în România - www.fondong.fdsc.ro. Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a granturilor SEE 2009–2014.

Pentru informații oficiale despre granturile SEE și norvegiene, accesați www.eegrants.org.

În 2014, CPE – Centrul Parteneriat pentru Egalitate, Asociația de Ajutor Amurteț România și Asociația Romano ButiQ au pornit pe drumul **Avem fiecare o poveste**.

De ce?

- Pentru a susține existența unor **grădinițe deschise**, în care mesajele pe care copiii le primesc despre ei înșiși, despre ceilalți și despre lume sunt mesaje pozitive, care le permit să se dezvolte, să își facă prieteni, să se simtă în siguranță, să se simtă valoroși, importanți și iubiți.
- Pentru a susține **grădinițe deschise pentru toți copiii**, indiferent de statut, de existența unei dizabilități, de apartenența la o etnie, de naționalitate, de culoarea pielii etc.
- Pentru a promova informație autentică și a contribui la demontarea unor stereotipuri, atât în cazul copiilor, cât și în cazul celor care lucrează cu ei.
- Pentru că există în continuare în România grădinițe care **nu primesc sau marginalizează copii** care au o dizabilitate, sunt de etnie romă, sunt diagnosticați cu probleme diverse de sănătate, nu au resurse materiale etc.
- Pentru că **stereotipurile și prejudecățile apar foarte devreme în viața copiilor**, fiind transmise prin canale multiple, adesea foarte puternice și care rămân necontrazise prin informație autentică, solidificându-se!
- Pentru că adesea copiii **sunt în foarte mică măsură sau deloc expuși la diversitate**, pierzând astfel șansa de a-și face prieteni, de a învăța lucruri noi, de a dezvolta modalități noi de soluționare a problemelor!
- Pentru că **discriminarea există și schimbă vieți!**

Dacă distanța socială și stereotipurile sunt permise și favorizate la nivel de sistem educațional și social, copiii pot crește izolați, fără contact cu diversitatea și fără experiențe diferite, care să le demonteze ideile preconcepute acumulate și să îi încurajeze către cooperare, utilizarea gândirii critice, creșterea sănătoasă și autentică a stimei de sine și a inteligenței emoționale și dezvoltarea de soluții alternative de rezolvare a problemelor.

Pentru copiii vulnerabili, distanța socială accentuată poate semnifica izolare, marginalizare, abuz, inhibarea dezvoltării sănătoase a abilităților și capacităților lor și, astfel, încălcarea drepturilor lor fundamentale.

Să implicăm 25 de grădinițe din București și din împrejurimi în implementarea proiectului;

Să formăm 100 de educatoare și educatori pe teme de gen, minoritate și dizabilitate;

Să formăm 100 de educatoare și educatori în aplicarea în lucrul cu copiii a trei metode practice prodiversitate: Persona Dolls, Povești de viață și Jocul cu nisip;

Să dezvoltăm o rețea formată din minim 20 de persoane-resursă, pentru promovarea diversității în educația preșcolară;

Să asistăm 25 de grădinițe în implementarea unor proiecte tematice privind diversitatea, implicând minim 750 de copii;

Să pilotăm un program educativ complex prodiversitate în 6 grădinițe, implicând 120 de copii și 120 de părinți;

Să inițiem demersuri de advocacy pentru o mai bună integrare a diversității în programa pentru învățământul preșcolar;

Să organizăm Festivalul Diversității, pentru minim 200 de participanți - copii și familiile acestora.

Și, nu în ultimul rând, să deschidem inimi!

Avem 37 de grădinițe prietene, care s-au implicat în mod direct în activitățile proiectului!

Pentru a promova proiectul și activitățile sale, am realizat o prezentare în care am vorbit despre motivațiile noastre de a-l implementa, dar și despre beneficiile concrete pe care le-ar putea avea o educatoare, un educator sau o grădiniță prin participarea la proiect!

Am trimis prezentarea cât mai departe, prin toate canalele disponibile nouă! Ne-au răspuns 37 de grădinițe și școli cu clase pregătitoare interesate, împreună cu care am pornit la drum!

Grădinița nr. 3
 Grădinița nr. 4
 Grădinița nr. 7
 Grădinița nr. 24
 Grădinița nr. 41
 Grădinița nr. 42
 Grădinița nr. 52
 Grădinița nr. 116
 Grădinița nr. 133
 Grădinița nr. 154
 Grădinița nr. 160
 Grădinița nr. 196
 Grădinița nr. 225
 Grădinița nr. 231
 Grădinița nr. 240
 Grădinița nr. 252
 Grădinița nr. 256
 Grădinița nr. 272
 Grădinița nr. 273

Grădinița nr. 284
 Grădinița Albă ca Zăpada și Piticii
 Grădinița Bambi
 Grădinița Blue Bell
 Grădinița Ciuperçuța
 Grădinița Clopoțel
 Grădinița Coccinelle
 Grădinița Colegiului Tehnic de Industrie Alimentară Dumitru Moțoc
 Grădinița Eurokid
 Grădinița King George
 Grădinița Liceului Tehnologic Doamna Chiajna
 Grădinița Liceului Teoretic Bulgar Hristo Botev
 Grădinița Panseluța
 Grădinița Răsărit
 Grădinița Visé
 Grădinița Voinicel
 Școala Gimnazială George Bacovia
 Școala Internațională King George

Am organizat 5 sesiuni de formare generale, de sensibilizare și conștientizare a tematicii abordate în proiect, în domeniile gen, etnie, dizabilitate

104 educatoare și 1 educator, din 37 de grădinițe, participanți la 5 sesiuni de formare de 3 zile în domeniile gen, etnie, dizabilitate

GEN. Prima zi a formării a fost organizată de CPE – **Centrul Parteneriat pentru Egalitate**; am vorbit despre fetițe și băieței și despre modul în care îi putem susține pe aceștia, la grădiniță, să învețe, să se dezvolte și să se descopere în afara limitărilor, stereotipurilor și a etichetelor.

ETNIE. A doua zi a formării a fost organizată de **Asociația Romano ButiQ**. Am vorbit despre istoria romilor, despre experiențele de discriminare și excludere pe care le pot trăi copiii romi, despre prejudecăți și despre efectele pe care acestea le pot avea în viețile copiilor!

DIZABILITATE. A treia zi a formării a fost organizată de **Asociația de Ajutor Amurte! România**. Am vorbit despre incluziunea copiilor cu nevoi speciale în grădinițe, despre provocări, nevoi și resurse, dar și despre modul în care putem transforma grădinițele în locuri prietenoase și primitoare pentru copiii cu dizabilități și pentru familiile lor!

"Pentru mine participarea la curs a fost o revelație, mi-a crescut foarte mult stima de sine, acum mă simt deosebită și importantă. M-a bucurat foarte mult. Energia pozitivă de acolo m-a făcut să vorbesc. M-am așezat lângă cineva care transmitea multe emoții, o femeie cu o poveste foarte frumoasă. Atunci am văzut deschiderea celorlalte colege, unele dintre ele chiar au spus lucruri din inimă, am simțit confort, m-am simțit în siguranță, că pot spune și că nu mă vor judeca. Colega de lângă mine chiar semăna cu mama mea. După asta i-am sunat pe părinții mei, să le spun că am avut acest curaj. S-au bucurat mult, pentru că ei au suferit enorm și nu suportau să știe că suntem discriminați"
(participantă la sesiunile de formare, educatoare de etnie romă)

Am organizat sesiuni de formare pentru educatori și educatoare în trei metode de lucru prodiversitate și proinclusiune: Persona Dolls, Povești de Viață și Jocul cu Nisip

Metoda Persona Dolls. Metoda promovează diversitatea și acceptarea, dezvoltând, în același timp, abilitățile sociale și emoționale ale copiilor, capacitățile lor de a gestiona probleme diverse, de a găsi soluții alternative, de a coopera cu ceilalți și de a-și recunoaște și controla propriile sentimente într-un mod pozitiv și sănătos. Dincolo de a promova diversitatea, Persona Dolls are și scopul de a crește stima de sine a copiilor, într-un mod sănătos, în care este stimulată cooperarea și fiecare dintre copii află că poate aduce lucruri valoroase și semnificative în interacțiunile cu ceilalți. Persona Dolls crește empatia, întrucât copiii sunt în permanență implicați în înțelegerea sentimentelor proprii și ale celorlalți și a consecințelor emoționale ale unor acțiuni. Metoda nu doar permite copiilor să devină confortabili cu diversitatea, ci îi și ajută să își verbalizeze propriile îngrijorări și lucrurile înțelese greșit, să se folosească de experiențe anterioare în rezolvarea problemelor și să facă toate aceste lucruri într-un spațiu de siguranță. Păpușile utilizate în cadrul metodei au fost realizate pentru proiectul Avem fiecare o poveste de către Asociația ACSIS!

80 de educatoare și 1 educator, din 29 de grădinițe, participanți la 6 sesiuni de formare de 1 zi în metoda de lucru Persona Dolls

Metoda Povești de Viață. Metoda promovează capacitatea educatoarelor și a educatorilor de a înțelege modalitățile profunde în care stereotipurile, prejudecățile și discriminarea pot să influențeze destinul unei persoane, oportunitățile acesteia, stima de sine și așteptările de la propria persoană și de la ceilalți. În cadrul sesiunilor de formare în metoda Povești de Viață, educatoarele și educatorul prezenți au lucrat împreună cu membrele și membrii rețelei de persoane-resursă dezvoltată în cadrul proiectului.

77 de educatoare și 1 educator, din 23 de grădinițe, participanți la 4 sesiuni de formare de 1 zi în metoda de lucru Povești de Viață

"E ca și cum toată viața a trebuit să demonstrez ceva cuiva. Că sunt mai curată decât cred ei, că sunt mai deșteaptă decât cred ei, că sunt mai bună decât cred ei și, în mod constant, viața mea a fost marcată de asta. Îți dai seama cum rasismul te creează, te programează." (Nicoleta, activistă romă)

"Eu nu am cunoscut un Ferentari urât, eu nu îmi amintesc un Ferentari urât, eu îmi amintesc un super-mega Ferentari, unde eram toți prietenii și rudele posibile și era foarte frumos!" (Crina, activistă romă)

"Pentru mine tata a fost un model, pentru că deși nu a avut posibilitatea să învețe și a făcut doar opt clase, el a citit foarte mult. De toate. Citește și acum, de la drept civil, drept penal...citea de la romane la chestiuni politice, la chestiuni de drept civil și de toate" (Simona, activistă romă)

"Și îmi place foarte mult să zâmbesc, să împart zâmbete, să fac omul să râdă, eu zic că o zi în care nu ai zâmbit e o zi pierdută, așa că de ce să îmi pierd timpul posomorât, când pot să zâmbesc ca în reclama la pastă de dinți?" (Marius, tânăr cu dizabilități)

Metoda Jocul cu Nisip. Metoda este o formă de activitate naturală, foarte familiară copiilor, care este în special utilă prin faptul că nu este condiționată de existența unor abilități verbale sau academice dezvoltate. Această metodă permite copilului să își spună povestea într-un spațiu bine definit, cu posibilitatea de a utiliza simboluri (figurine și personaje din plastic), să exploreze modalități noi de acțiune pentru viitor și să își exprime temerile și fanteziile. Copilul dobândește, de asemenea, înțelegerea puterii proprii, putând să modifice lădița cu nisip, să acționeze diferit, să ia decizii.

56 de educatoare și 1 educator, din 25 de grădinițe, participanți la 5 sesiuni de formare de 1 zi în metoda de lucru Jocul cu Nisip

Am susținut 25 de grădinițe să realizeze proiecte și activități practice privind diversitatea

Sesiuni de lucru demonstrative și sprijin în aplicarea metodei Persona Dolls, dar și vizite cu invitați speciali, persoane resursă în cadrul proiectului

156 de educatoare, din 25 de grădinițe, participante la sesiunile practice de lucru cu metoda Persona Dolls. 728 de copii, din 25 de grădinițe, participanți la activitățile aplicate de lucru cu metoda Persona Dolls și la sesiunile speciale de lucru cu persoane resursă

Echipa Avem fiecare o poveste a călătorit în 25 de grădinițe! În cadrul a 25 de sesiuni de lucru de jumătate de zi am reîmprospătat informațiile despre metoda Persona Dolls, pe baza unui material video special pregătit, cu exemple despre modul în care se aplică metoda în alte țări (Marea Britanie), dar și în România. Am organizat sesiuni de lucru demonstrative, la care au participat și copiii și, tot pentru copii, am organizat întâlniri cu George, Simona, Vali, Mihaela, Dana, Luminița, Crina, Victor, Iulia și alte persoane resursă din rețeaua noastră!

O dimineață la Muzeul Culturii Romilor

471 de copii și 42 de educatoare, din 9 grădinițe, participanți la vizitele desfășurate la Muzeul Culturii Romilor

Pentru o parte dintre grădinițele beneficiare, am organizat vizite la Muzeul Culturii Romilor, unde copiii au participat la ateliere susținute de meșteșugari romi și au ascultat poveștile acestora despre cum au învățat meșteșugul. Copiii l-au cunoscut pe domnul Ionuț, argintar învățat de bunicul Tache, care i-a arătat cum să asculte și să respecte ritmul argintului și cum să vadă, adânc, până în sufletul metalului, care e viu și care vrea să fie mângâiat și modelat. Tot acolo i-au întâlnit și pe George, alături de care au descoperit plăcerea de a picta, pe Violeta, împreună cu care au făcut decorațiuni florale minunate, pe Dan și Luis, care i-au invitat pe copii să exerseze alături de ei la tobe și care au descoperit fetițe și băieței cu talent muzical!

În vizită la brutăria MamaPan, o afacere de economie socială

607 copii și 65 de educatoare, din 18 grădinițe,
participanți la vizitele desfășurate la afacerea de economie socială

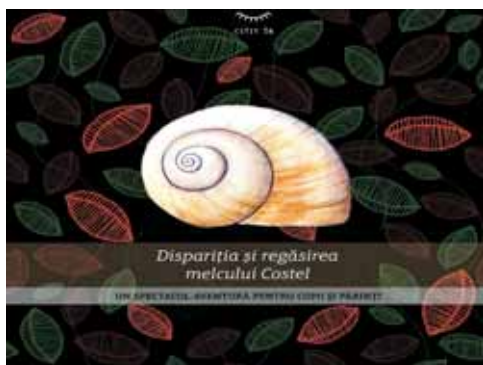
Copiii au vizitat un proiect de economie socială, adică o mică afacere care își propune să ajute persoane care, din cauza unor situații de viață speciale, au dificultăți în a găsi și păstra un loc de muncă! Angajatele acestei afaceri de economie socială sunt mame care își cresc singure copiii sau mame care au minim 3 copii. Aici, copiii au cunoscut mămici pricepute și o șoferiță-distribuitoare foarte descurcăreță, au frământat chiar ei aluatul și, nu în ultimul rând, au încercat produse tare gustoase!

Într-o lume altfel, la Teatrul Senzorial

184 de copii și 19 educatoare, din 7 grădinițe,
participanți la spectacolele de Teatru Senzorial

Pătrunzând într-o poveste, în care melcul Costel s-a pierdut și trebuie găsit, copiii au experimentat lumea pe nevăzute, fiind conduși în această aventură de ghizi nevăzători și foarte pricepuți, care i-au ajutat să descopere spațiul înconjurător fără a-l vedea, explorându-l prin miros, gust, sunet și pipăit! Primiți de celebrul biolog expert în melci, Adrian von Castravetzen, copiii le-au întâlnit apoi pe Zâna Secretelor, pe Prințesa Licurici și, nu în ultimul rând, l-au dibuit și readus prietenilor lui chiar pe melcul Costel!

Am susținut 6 grădinițe să realizeze împreună activități practice privind diversitatea

**6 grădinițe au lucrat împreună, realizând activități pro-diversitate.
119 părinți și 121 de copii au participat la ateliere pentru părinți și copii.**

6 dintre cele 25 de grădinițe beneficiare ale etapelor aplicate ale proiectului au încheiat parteneriate interinstituționale și au desfășurat activități tematice împreună. Între acestea, ateliere pentru 119 părinți și 121 de copii, în cadrul cărora aceștia au învățat să comunice, să lucreze și, nu în ultimul rând, să se joace împreună!

Am organizat Festivalul Diversității, un eveniment gândit pentru a sărbători toți copiii cu vârste cuprinse între 3 și 7 ani

200 de părinți și copii au participat la activitățile desfășurate în cadrul Festivalului Diversității

Festivalul Diversității a fost un eveniment desfășurat pe parcursul a două zile, sâmbătă și duminică, organizat pentru a sărbători toți copiii cu vârste cuprinse între 3 și 7 ani, precum și frumusețea diversității lor, poveștile lor de viață, istoriile familiilor lor, calitățile și nevoile lor diferite, identitățile diverse pe care le poartă cu ei. În cadrul Festivalului am organizat activități permanente (proiecție de filme tematiche, ateliere de desen, pictură și modelaj, expoziție de desene și picturi, spațiu de joacă, expoziție și vânzare de produse realizate de afaceri de economie socială, Teatru Sensorial), precum și ateliere tematiche (Cine sunt prietenele noastre, păpușile Persona Dolls, Poftește la povești, Joacă-te în familie, A fi părintele unui copil cu dizabilități, Cum îmi susțin copilul să aibă încredere în sine și să aibă mulți prieteni, Cum pot transforma poveștile mele în experiențe de învățare pentru copilul meu, Cum creștem copiii fără să îi limităm).

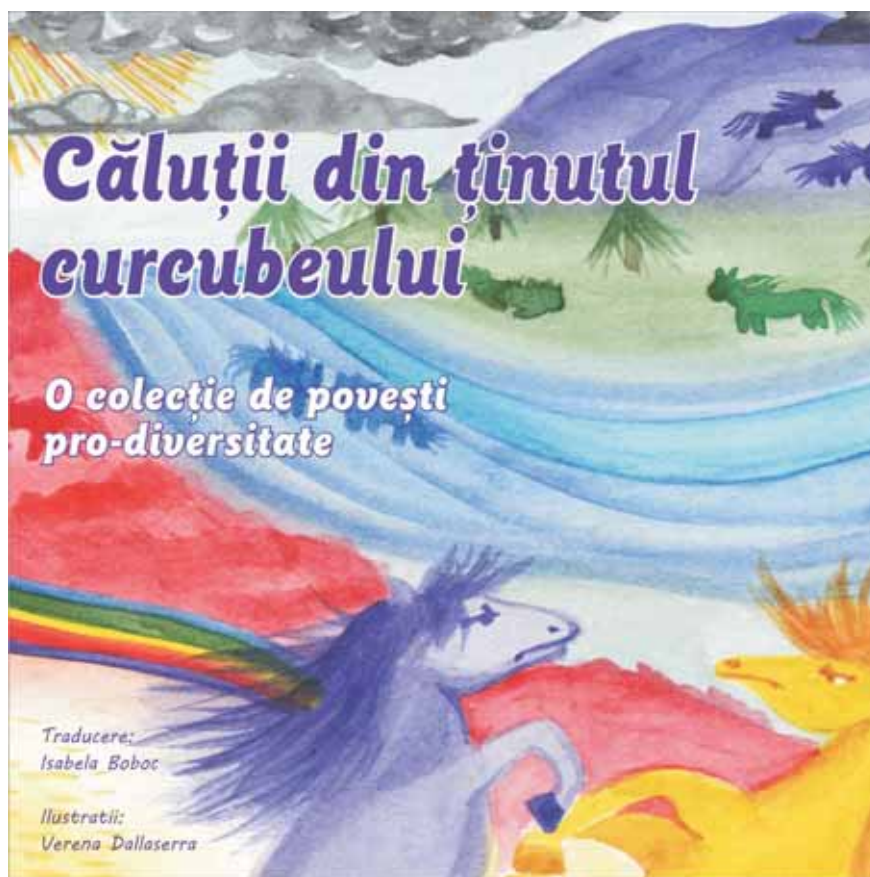
Am realizat publicații și resurse menite să ofere în continuare informația proiectului tuturor educatorilor, părinților și copiilor

Drepturile mele și ale tale sunt egale. Cum să încurajăm prietenia, diversitatea și respectul încă de la grădiniță, un manual pentru educatoare și educatori, care conține informații, resurse, idei de activități practice și multe exemple care pot fi foarte folositoare în lucrul cu copiii

Despre diversitate și prietenie, la grupa mare și grupa mijlocie, o broșură de prezentare a rețelei persoanelor-resursă, menită să prezinte grădinițelor posibile invitate și invitați, care să vorbească cu copiii și cu părinții acestora, demontând stereotipuri și prejudecăți

Căluții din ținutul curcubeului, o carte de povești pro-diversitate, pentru copiii de grădiniță

Pagina de Facebook și blogul proiectului, care vor continua să fie actualizate cu informații și resurse: www.facebook.com/avemfiecareopoveste și <https://avemfiecareopoveste.wordpress.com>

Am realizat activități de advocacy, pentru includerea în programa educațională a perspectivelor legate de diversitate, incluziune și respect pentru drepturile omului

O analiză a curriculumului actual, cu propuneri concrete de îmbunătățire

O serie de proiecte didactice în domeniul incluziunii și diversității, foarte utile și practice și care pot fi aplicate imediat de către educatoare și educatori în lucrul cu copiii din grădiniță

2 mese rotunde, cu participarea reprezentanților unor organizații și instituții publice și private cu activități și mandat în domeniul educației

2 întâlniri finale de lucru și schimb de experiență cu educatoarele participante la proiect

1 conferință de încheiere și prezentare a rezultatelor proiectului

Cum putem

rămâne împreună?

Pentru că în proiect am dezvoltat și învățat o mulțime de lucruri minunate și foarte folositoare pentru grădinițe, rămânem alături de voi pentru:

- a oferi materialele și produsele proiectului, în limita disponibilității acestora
- a povesti despre tematica proiectului, dar și despre metodele de lucru pe care le-am utilizat
- a face mici sesiuni demonstrative de lucru cu metoda Persona Dolls
- a susține grădinițe care doresc să implementeze programe proincluziune și prodiversitate, însă au nevoie, cel puțin la început, de suport și informații
- a organiza mici sesiuni de lucru adecvate publicului-țintă (educatoare și educatori) în tematicile abordate de proiect: gen, etnie, dizabilitate
- a face legătura între persoanele resursă din rețeaua creată în cadrul proiectului și grădinițele care ar dori să fie vizitate de acestea
- a colabora în proiecte noi care vizează educația și diversitate

Orice alte sugestii și întrebări sunt valoroase și importante pentru noi! Vă așteptăm cu drag să ne contactați, persoană de contact Livia Aninoșanu, Directoare de Programe – laninosanu@cpe.ro, 021 335 4175, www.cpe.ro

Vă mulțumim că ne-ați fost alături!

Echipa Avem fiecare o poveste

